

พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อ ต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

Phetchabun High School Student's Behaviors in Using Online Social Networks and Their Impact

หยาดพิรุณ ศุภรากรสกุล

สาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Email: yadpirun.suph@pcru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม ผลกระทบและปัญหา ที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ และหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

ประการแรก นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้งาน Facebook คิดเป็นร้อยละ 97.1 มีวัตถุประสงค์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อติดต่อเพื่อน เวลาเฉลี่ยในการใช้สังคมเครือข่ายออนไลน์เท่ากับ 5.59 ชั่วโมงต่อวัน มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 416.77 บาทต่อเดือน

ประการที่สอง ผลกระทบจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านอารมณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเมื่อรู้สึกโดดเดี่ยวหรืออยู่คนเดียว นักเรียนมักจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อหาเพื่อนคุยหรือติดตามข้อมูลข่าวสาร มีผลกระทบมากที่สุด ผลกระทบต่อด้านสังคม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยบุคคลในครอบครัวไม่พอใจเมื่อนักเรียนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไป มีผลกระทบมากที่สุด ผลกระทบต่อด้านการเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีเวลาว่าง นักเรียนมักจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ก่อนที่จะใช้เวลาว่างทำกิจกรรมอื่นที่ได้รับมอบหมาย มีผลกระทบมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลง เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่วนผลกระทบต่อด้านสุขภาพ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยนักเรียนมักพักผ่อนไม่เพียงพอจนทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ติดเกินไป มีผลกระทบมากที่สุด

ประการที่สาม ระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกทั้ง 2 ช่วงชั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ

นัยสำคัญ 0.05 โดยระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยผู้ปกครองควรเอาใจใส่การเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุตรหลาน มีการจัดการอบรมให้ความรู้เพื่อให้ตระหนักถึงโทษหรือภัยที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ และควรส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การออกกำลังกายจิตอาสา เป็นต้น

คำสำคัญ: พฤติกรรม ผลกระทบ เครือข่ายสังคมออนไลน์ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study the online social network behavior and the impact on high school students in Phetchabun province and to look up on how to solve their problems. The samples were 380 students who study in high school in Phetchabun. Questionnaires were used to collect data. Results indicated that the most popular online social network was Facebook, which is 97.1%. The most student used internet to communicate with friends. The average online social network consumes rate per day were 5.59 hours. The online social network service charges per month were 416.77 Baht.

The impact of using online social network services was focused on emotional, social, studying and health factor. The impact of using online social network services related to the emotional factor revealed that most students were affected by the use of online social networks. It showed that when feeling isolated or being alone, the students often used online social networks to look for friends or track information having the most impact. The social factor presented that most students were affected by the use of online social networks. It was found that the family members were not satisfied when they used online social networks too much having the most impact. The studying factor indicated that most students were affected by the use of online social networks. It revealed that when having spare time, they often used online social networks before spending free time on doing other assigned activities having the most impact. Moreover, it was found that they had lower grades due to the use of online social networks. The health factor revealed that most students were affected by the use of online social networks. When considering each aspect, it showed that they did not take enough rests. Those made them feel weak due to the use of online social networks too late having the most impact.

For the comparison of average online social network consume rate per day, level of high school was significantly different at the level of 0.05, high school has an average online social network consume more than secondary school. The result of additional questionnaire was recommended the way to prevent online social network effect all network users. By parent should keep an eye on their child for social network usage, cultivating them to realize disadvantages and threats of it, and also supporting physical activities—e.g. going in for sports, playing music and volunteers' camp etc.

Keywords: behavior; impact; social network online; high school student

บทนำ

เทคโนโลยีนับว่ามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาในทุกๆ วงการทั่วทั้งโลก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านการท่องเที่ยว ทางด้านการทหาร ทางด้านธุรกิจ ทางด้านการศึกษา ทางด้านการสื่อสาร เป็นต้น ความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้สรรค์สร้างและอำนวยความสะดวกให้วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ง่ายและประหยัดเวลามากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การค้า การสื่อสาร และอื่นๆ อีกมากมายที่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคที่เทคโนโลยีได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางแทบจะทุกด้านในชีวิตประจำวัน โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต พัฒนานวัตกรรมเกี่ยวกับอุปกรณ์การติดต่อสื่อสารให้มีขนาดเล็ก แต่มีสมรรถนะสูง สามารถสื่อสารถึงกันได้ในหลาย ๆ ทางมาใช้ในการสื่อสาร จนเติบโตและได้รับความนิยมเป็นที่แพร่หลายในสังคมเมืองอย่างเป็นวงกว้าง

ในการเปลี่ยนแปลงโดยการก้าวเข้าสู่ยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นยุคที่ทำให้มนุษย์เราสามารถเข้าถึงหรือรับรู้ข่าวสารต่างๆ ได้อย่างง่ายดายและสะดวกสบายกันมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารแบบไร้สาย ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบโปรแกรมมิ่งอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) การอ่านหรือแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ด การติดตามข่าวสาร การเรียนรู้ออนไลน์ (E-Learning) หรือการสนทนา (Chat) ที่กำลังได้รับความนิยมหลายช่องทางผ่านโปรแกรมหรือแอปพลิเคชัน (Applications) มากมาย เช่น Facebook, Intragram, Twitter, Line ฯลฯ ซึ่งโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันเหล่านี้จะมีข้อดีคือ ทำให้ได้พบเพื่อนใหม่และเพื่อนเก่า เป็นช่องทางการตลาด พุดคุยสนทนา แบ่งปันติดตามข่าวสาร โพสต์สถานะ รูป หรือคลิปวิดีโอ ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน พักสมองจากความเครียด รับทราบข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งสามารถเสนอและแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ หรือตั้งคำถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลอื่นสนใจหรือมีคำตอบได้ช่วยกันตอบ เป็นต้น

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้มีมนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดความแตกต่างจากอดีตที่ผ่านมา และได้สร้างคุณประโยชน์แก่มนุษย์อย่างมากมายมหาศาล

โดยเฉพาะในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีช่องทางในการสื่อสารให้เกิดความสะดวก รวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายด้วย ช่องทางการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การพูดคุยโต้ตอบกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร รวมไปถึงการแบ่งปันสื่อต่าง ๆ ที่สามารถส่งผ่านทางระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ ภายใต้ชื่อ “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (ปิยวัฒน์ เกตุวงศา และ ศุภธิดา ชวนวัน, 2558)

เครือข่ายสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันของประชากรในทุกกลุ่มวัยด้วยการตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ผลจากการศึกษาของ ดวงกมล ชาติประเสริฐ และ ศศิธร ยุวโกศล (2556) พบว่า มีการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านต่าง ๆ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสนุกสนานและผ่อนคลาย การแสวงหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การรักษาความสัมพันธ์เดิม การเรียนรู้ การสนองตัวตนและความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การสร้างความสัมพันธ์ใหม่ และการซื้อขายสินค้า นอกจากนี้ จารุณี มณีกุล (2554) ได้ทำการศึกษาการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์กับการเรียนการสอน ซึ่งพบว่า การใช้ Facebook ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่ยึดกรอบแนวคิดเชิงสร้างสรรค์นิยมทางสังคมของผู้เรียนสาขาการสอนภาษาอังกฤษ เป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ ผักผ่อนให้ผู้เรียนที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นสมาชิกในสังคมออนไลน์ที่มีคุณภาพและใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนด้วยรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เนื่องจากง่ายต่อการเข้าถึง เผยแพร่งานแบบออนไลน์ และมีประโยชน์มากสำหรับการเรียนทางไกล

ถึงแม้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะสร้างสรรค์ให้มีการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้งานตอบสนองความต้องการและพฤติกรรมของประชากรเกือบทุกวัยได้อย่างมากมายมหาศาล หากแต่ยังสร้างความเสี่ยงและเสียหายจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยมีแนวโน้มการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพิ่มสูงขึ้น และมีการใช้งานโทรศัพท์มือถือเพื่อเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ตลอดช่วงเวลาแม้กระทั่งในเวลาเรียน จนเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของสังคมในยุคปัจจุบัน และไม่สามารถควบคุมความต้องการหรือหยุดการใช้งานได้ (ศุภชัย แห่งห้วยไผ่, 2556) และผลกระทบจากพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการเล่นเกมนบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่งผลเสียทางด้านอารมณ์และการพัฒนาช่วยในด้านสติปัญญา (รัตนา จินดาพงษ์, 2556) โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นในหมู่เยาวชนหรือวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจและความนึกคิด อาจขาดวิจารณญาณในการตัดสินใจและยับยั้งชั่งใจ เนื่องจากวุฒิภาวะยังน้อย ก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมความหลงใหลจนผิดปกติ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นการกระทำที่มากเกินไป จนไม่สามารถเลิกทำได้ ไม่สามารถที่จะควบคุมไม่ให้ได้ มีความรู้สึกคับข้องใจ กระวนกระวายเมื่อไม่ได้ทำพฤติกรรมนั้น ๆ (ณัฐยานี ช่วยธานี อ่างอิงโน ภาณุวัฒน์ กองราช, 2554) ความหลงใหลจนผิดปกติในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นก่อให้เกิดผลกระทบหรือปัญหาต่อบุคคลหลาย ๆ ด้าน เช่น ปัญหาทางการเรียน ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นปัญหาทาง

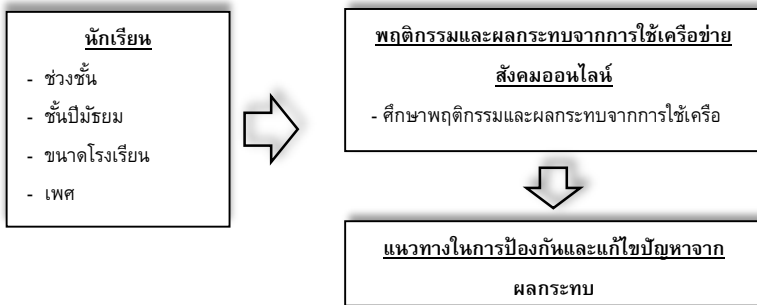
การเงิน ปัญหาด้านอาชีพการงาน รวมทั้งปัญหาด้านร่างกาย (Young อ้างอิงใน ภาณุวัฒน์ กองราช, 2554)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ยังไม่มีนักวิจัยได้ดำเนินการศึกษาถึงพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมในจังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในวัยเรียนในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์

- 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์
- 2 เพื่อศึกษาผลกระทบและปัญหาที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์
- 3 เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร/ขอบเขตพื้นที่ ประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 29,540 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stages Random Sampling) โดยคำนวณขนาดตัวอย่าง

ตามสูตรของ Krejcie & Morgann (ซีไมพร กาญจนกิจสกุล, 2555: หน้า 87) จะได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 380 คน

2. วิธีการศึกษา ผู้วิจัยมีวิธีในการศึกษาดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียน

2.2 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ นำผลการตรวจเชิงประจักษ์ไปพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

2.4 นำเครื่องมือดังกล่าวไปทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (r) โดยใช้ Cronbach's alpha พบว่า ทั้ง 4 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.940 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้ และ ด้านสุขภาพมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น 0.830, 0.905, 0.874 และ 0.794 ตามลำดับ

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับจากการปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม ในช่วงเดือนมีนาคม 2559

2.6 วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามที่มีลักษณะตรวจรายการ (Check List) และข้อคำถามปลายเปิด (Open End)

3.2 พฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นข้อคำถามที่มีลักษณะตรวจรายการ และข้อคำถามปลายเปิด

3.3 พฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ 3 ประกอบไปด้วย 4 ด้านได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านการเรียนรู้ และด้านสุขภาพ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยกำหนดน้ำหนักระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับ คือ 5 4 3 2 และ 1 ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) จากหนังสือเทคนิคการวิจัยของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536:146)

3.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ จำแนกตามช่วงชั้น ชั้นมัธยม ขนาดโรงเรียน เพศ และ เกรดเฉลี่ยสะสม สถิติที่ใช้ได้แก่ สถิติทดสอบ t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของตันแคน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.8 และเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 44.2 ส่วนใหญ่มีอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.2 รองลงมาคือ มีอายุ 17 ปี และ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.1 และ 17.6 ตามลำดับ โดยอายุเฉลี่ยเท่ากับ 15.45 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเท่ากับ 1.96 ปี ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 22.4 รองลงมาคือ กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 18.9 และ 16.6 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.50 – 4.00 คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมาคือ 3.00 – 3.49 และ 2.50 – 2.99 คิดเป็นร้อยละ 32.1 และ 13.7 ตามลำดับ เรียนในแผนกวิทย์ – คณิต คิดเป็นร้อยละ 53.9 รองลงมา คือ ศิลป์ – ภาษา และ ศิลป์ – คณิต คิดเป็นร้อยละ 16.40 และ 8.87 ตามลำดับ มีประสบการณ์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมาคือ 2 – 3 ปี และ 1 – 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.7 และ 15.0 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ได้รับค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 1,000 – 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมาคือ 2,001 – 3,000 บาท และ ต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.6 และ 11.8 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ย 2,158.70 บาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1,382.28 บาท

2. พฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์

นักเรียนส่วนใหญ่ใช้งานอินเทอร์เน็ต 4 – 6 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 38.9 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 3 ชั่วโมง และ 7 – 9 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 30.3 และ 22.6 ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.58 ชั่วโมง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.37 ชั่วโมง นักเรียนส่วนใหญ่ใช้งาน Facebook คิดเป็นร้อยละ 97.1 รองลงมาคือ Line และ YouTube คิดเป็นร้อยละ 84.7 และ 82.6 ตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อ ติดต่อกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 87.1 รองลงมาคือ สนทนา (Chat) และ ดูคลิป/หนัง ฟังเพลง คิดเป็นร้อยละ 74.5 และ 70.6 ตามลำดับ มีความถี่ใน

การใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 62.0 รองลงมาคือ 3 – 6 วัน / สัปดาห์ และน้อยกว่า 3 วัน / สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 24.5 และ 13.2 ตามลำดับ โดยมีเวลาเฉลี่ยในการใช้สังคมเครือข่ายออนไลน์เท่ากับ 5.59 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนใหญ่จะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาพักกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 68.9 รองลงมาคือ ก่อนเข้านอน (ก่อน 22.00 น.) และ ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน คิดเป็นร้อยละ 60.0 และ 57.6 ตามลำดับ

ในการสมัครสมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวที่เป็นจริงทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมาคือ ข้อมูลส่วนตัวที่เป็นจริงบางส่วน และข้อมูลส่วนตัวที่ไม่เป็นจริง คิดเป็นร้อยละ 47.9 และ 1.8 ตามลำดับ นักเรียนที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 92.9 รองลงมาคือ คอมพิวเตอร์ส่วนตัว และคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 57.1 และ 31.3 ตามลำดับ โดยมีโทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตสำหรับเล่นอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 94.2 ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ 416.77 บาทต่อเดือน แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่เฉลี่ย 298.95 บาทต่อเดือน และผ่านทางค่าโทรศัพท์มือถือ 268.27 บาท จากค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน 2,158.70 บาทต่อเดือน สัดส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายจากค่าบริการอินเทอร์เน็ตที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 28.39 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้รับ

3. ผลกระทบจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์

ในการศึกษาผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้ทำการศึกษาผลกระทบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านการเรียน และด้านสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านอารมณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เมื่อรู้สึกโดดเดี่ยวหรืออยู่คนเดียว นักเรียนมักจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อหาเพื่อนคุยหรือติดตามข้อมูลข่าวสาร มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.3 รองลงมาคือ เมื่อรู้สึกผิดหวังหรือเสียใจ นักเรียนมักจะเข้าไประบายความรู้สึกในเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อให้รู้สึกดีขึ้น และ เมื่ออยู่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ นักเรียนจะรู้สึกว่าคุณเองเป็นบุคคลที่มีสำคัญเท่ากันกับเมื่อไม่ได้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ นักเรียนจะรู้สึกหงุดหงิดกระสับกระส่าย มีผลกระทบ คิดเป็นร้อยละ 91.1 และ 88.7 ตามลำดับ

3.2 ด้านสังคม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคคลในครอบครัวไม่พอใจเมื่อนักเรียนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไป มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.4 รองลงมาคือ นักเรียนมีเวลาพูดคุยและทำกิจกรรมกับคนในครอบครัวน้อยลง เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเล่นเครือข่ายสังคมออนไลน์ และ การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ทางสังคมหรือโอกาสต่าง ๆ ในชีวิต มีผลกระทบคิดเป็นร้อยละ 78.4 และ 77.9 ตามลำดับ

3.3 ด้านการเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ถ้ามีเวลาว่าง นักเรียนมักจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ก่อนที่จะใช้เวลาว่างทำกิจกรรมอื่นที่ได้รับมอบหมาย มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.4 รองลงมาคือ นักเรียนมักพักผ่อนไม่เพียงพอ จนเกิดอาการง่วง หรือหลับระหว่างเรียนเป็นประจำเนื่องจากเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไป และ นักเรียนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จนตึก ทำให้ลืมทำการบ้านหรืองาน ส่งอาจารย์เป็นประจำ มีผลกระทบคิดเป็นร้อยละ 85.5 และ 85.3 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลง เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์คิดเป็นร้อยละ 65.3

3.4 ด้านสุขภาพ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าร้อยละ 60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมักพักผ่อนไม่เพียงพอจนทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไป มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.9 รองลงมาคือ นักเรียนมักรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เกินกว่าเวลาที่กำหนด ส่งผลทำให้เกิดโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร และ นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไป มีผลกระทบคิดเป็นร้อยละ 77.1 และ 71.8 ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามช่วงชั้น ได้สถิติทดสอบ t มีค่าเท่ากับ -3.422 และมีค่าพิจารณา Sig.(2-tailed) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่า ระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกทั้ง 2 ช่วงชั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันจำแนกตามช่วงชั้น

ช่วงชั้น	n	ระยะเวลาใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ (หน่วย: ชั่วโมง)	t	Sig. (2-tailed)
มัธยมศึกษาตอนต้น	163	4.93	-3.422	0.001
มัธยมศึกษาตอนปลาย	171	6.21		
รวม	366	5.59		

ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามระดับชั้น ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ดังผลจากการเปรียบเทียบในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันจำแนกตามระดับชั้นปีมัธยม

ระดับชั้นปีมัธยม	n	ระยะเวลาใช้งาน		
		เครือข่ายสังคมออนไลน์ (หน่วย: ชั่วโมง)	F	Sig.
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	42	4.88 ^a	3.020	0.011
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	46	5.03 ^{a, b}		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	75	4.89 ^a		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	58	6.69 ^c		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	61	6.34 ^{b, c}		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	52	5.52 ^{a, b, c}		
รวม	334	5.59		

หมายเหตุ: ^{a, b, c} ค่าเฉลี่ยที่กำกับด้วยอักษรต่างกันในกลุ่มนี้เดียวกันมีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยวิธี Duncan

จากตารางที่ 2 พบว่า ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกตามระดับชั้นปีมัธยม ได้สถิติทดสอบ F มีค่าเท่ากับ 3.020 และเมื่อพิจารณาค่า Sig. พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.011 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่า ระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์แต่ละระดับชั้นปีมัธยมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไม่แตกต่างจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5, 6 แต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 แตกต่างจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่แตกต่างจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่สังกัด ได้แก่ ขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก และขนาดกลาง ดังผลจากการเปรียบเทียบในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่สังกัด

ขนาดโรงเรียน	n	ระยะเวลาใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ (หน่วย: ชั่วโมง)	t	Sig. (2-tailed)
ใหญ่	75	5.93		
เล็กและกลาง	258	5.48	0.996	0.320
รวม	333	5.59		

จากตารางที่ 3 พบว่า ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่สังกัด ได้สถิติทดสอบ t มีค่าเท่ากับ 0.996 และเมื่อพิจารณาค่า Sig.(2-tailed) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.320 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกทั้ง 2 ขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเพศ ได้แก่ ชายและหญิง ดังผลจากการเปรียบเทียบในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันจำแนกตามเพศ

เพศ	n	ระยะเวลาใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ (หน่วย: ชั่วโมง)	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	150	5.57		
หญิง	184	5.60	-0.089	0.930
รวม	334	5.59		

จากตารางที่ 4 พบว่า ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกตามเพศ ได้สถิติทดสอบ t มีค่าเท่ากับ -0.089 และเมื่อพิจารณาค่า Sig.(2-tailed) พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.930 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ในจังหวัดเพชรบูรณ์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังผลจากการเปรียบเทียบในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันจำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ยสะสม

เกรดเฉลี่ยสะสม	n	ระยะเวลาใช้งานเครือข่าย		
		สังคมออนไลน์ (หน่วย: ชั่วโมง)	F	Sig.
ต่ำกว่า 2.50	47	5.74	0.998	0.394
2.50 – 2.99	106	5.60		
3.00 – 3.49	129	5.81		
3.50 – 4.00	52	4.85		
รวม	334	5.59		

ตารางที่ 5 พบว่า ในการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม ได้สถิติทดสอบ F มีค่าเท่ากับ 0.998 และเมื่อพิจารณาค่า Sig. พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.394 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่า ระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ต่อวันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์แต่ละระดับเกรดเฉลี่ยสะสมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จึงสามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า นักเรียนที่ถูกจำแนกตามขนาดโรงเรียน เพศ และเกรดเฉลี่ยสะสม มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกนักเรียนตามช่วงชั้น และ ชั้นปีมัธยม พบว่า มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน โดยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีระยะเวลาในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเมื่อพิจารณาเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุด จึงอาจสรุปได้ว่า นักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีวุฒิภาวะน้อย และยังไม่มุ่งมั่นหรือตั้งเป้าหมายในการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยนั่นเอง

5. แนวทางการแก้ไขปัญหากับพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

จากข้อเสนอแนะในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปได้ ดังนี้

5.1 ประโยชน์จากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

1) ประโยชน์ระดับสังคมหรือหรือประโยชน์ต่อส่วนร่วม ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยีให้รองรับการใช้งานการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น โทรศัพท์มือถือ ความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น การแข่งขันทางด้านธุรกิจ ทำให้มีสินค้าและบริการที่หลากหลายให้ได้เลือกบริโภค และทำให้เกิดการจ้างงานการตลาด ด้วยการแข่งขันการขายสินค้าและบริการที่มีราคาถูกลง เป็นต้น การประหยัดค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณในการโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าหรือบริการ หรือประกาศข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เช่น การเตือนภัยเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ ราคาทองคำ เป็นต้น

2) ประโยชน์ระดับบุคคล ได้แก่ ใช้ติดต่อสื่อสารกับเพื่อน ๆ ได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม ถึงแม้ระยะทางจะไกลสักเพียงใดก็ตาม สืบค้นข้อมูลทำการบ้าน สะดวกและรวดเร็ว ประหยัดค่าใช้จ่าย รู้ทันข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน ไม่ตกข่าวแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์ ติดต่อเพื่อนหาเพื่อนใหม่ ได้ง่ายขึ้น ดูหนัง ฟังเพลง เพื่อความบันเทิงสร้างรายได้ให้กับผู้ใช้งานจากการขายสินค้าต่าง ๆ เล่นเกมคลายเครียด ระบายความรู้สึกหรือระบายอารมณ์เป็นช่องทางออนไลน์ในการส่งงานหรือส่งการบ้าน

5.2 ผลเสียที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้แก่

1) ผลเสียต่อตัวเอง ได้แก่ มีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าบริการทางอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายในการซื้อโทรศัพท์สมาร์ตโฟนเพิ่มขึ้น ทำให้ผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยสะสมลดลง เสี่ยงสุขภาพทางด้านสายตา และอาจจะให้เกิดอาการนิ้วชาหรือนิ้วล็อคได้

2) ผลเสียต่อครอบครัวและสังคม ได้แก่ การถูกหลอกลวง การถูกขโมยจากการสั่งซื้อสินค้าหรือบริการ ความเข้าใจผิดหรือเสียหาย สัมพันธภาพหรือความแน่นแฟ้นของสัมพันธภาพของคนในครอบครัวหรือคนใกล้ตัวลดลง

5.3 การป้องกันหรือแก้ไขปัญหากที่เป็นผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีดังนี้

1) แนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหากจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรให้คำแนะนำและดูแลการใช้งานในการเล่นอินเทอร์เน็ตของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด มีการกำหนดหรือระบุเวลาและระยะเวลาในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตหรือการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างเข้มงวด ผู้ปกครองหรือโรงเรียนควรส่งเสริมให้ทำกิจกรรมอื่น เช่น ออกกำลังกาย เล่นกีฬา เล่นดนตรี หรือกิจกรรมนันทนาการอย่างอื่น มีการจัดอบรมเรื่องประโยชน์และโทษของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อให้เด็กเรียนหรือเยาวชนตระหนักถึงโทษที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีหน่วยงานมาดูแล หรือตรวจสอบเว็บไซต์ต่าง ๆ ข้อความหรือรูปภาพ คลิปวิดีโอที่ไม่

เหมาะสมในการเผยแพร่ลงในเครือข่ายสังคมออนไลน์และควรมีมาตรการในการปิดหรือบล็อกเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมไว้ กำหนดบทลงโทษในการใช้โฆษณาหรือใช้ข้อมูลที่ไม่เป็นเท็จเกินจริงให้เกิดความหลงเชื่อเพื่อขายสินค้าหรือบริการ

2) แนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาคาจากปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ การมีวินัยในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ การมีวิจารณญาณในการรับข่าวสาร ค่าโฆษณา ไม่เชื่อหรือมโนง่ายสิ่งยั่วหรือหลอกลวง

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้งาน Facebook คิดเป็นร้อยละ 97.1 สอดคล้องกับเมตตา วิวัฒน์านุกูล (2557) ได้ดำเนินการศึกษาเครือข่ายสังคมออนไลน์กับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในสังคมไทย ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้งาน Facebook มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.75 และจากผลการวิจัยของ ปรัชญา หินศรีสุวรรณ (2555) ซึ่งได้ทำการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้งาน Facebook มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.20 และจากผลการวิจัยของอรุณรัตน์ ศรีชูศิลป์ (2554) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นิยมใช้ Facebook มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.33 จากการเข้าใช้งาน Facebook ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ยอดผู้สมัครสมาชิกเพื่อเข้าใช้งานมีแนวโน้มที่สูงขึ้นทุกปี

ในการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อติดต่อเพื่อน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.1 สอดคล้องกับ ชนากิตต์ ราชพิบูลย์ (2553) ที่ทำการศึกษากิจกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า เหตุผลในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์คือ คุยกับเพื่อนเก่าและเพื่อนปัจจุบัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.9

ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 62.0 สอดคล้องกับ ปรัชญา หินศรีสุวรรณ (2555) ซึ่งได้ทำการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลจากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 75.3

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ใช้งานอินเทอร์เน็ต 4 – 6 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 38.9 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.58 ชั่วโมง ซึ่ง สูง

กว่าระยะเวลาการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ของ ชนาทิตต์ ราชพิบูลย์ (2553) ที่ทำการศึกษาวงศกัณณการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าระยะเวลาการใช้บริการอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวันมากที่สุด คือ 1-3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 49.0 ใช้มากกว่า 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 45.5 และ สูงกว่าผลการศึกษาของ ภัชภา จิตศรีณญกุล (2553) ที่ได้ทำการศึกษาวงศกัณณการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของพนักงานบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งพบว่า ระยะเวลาที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่เฉลี่ย น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 50.3 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ว่ามีความต้องการเข้าใช้เพิ่มมากขึ้น

ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้บริการในการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า มีค่าบริการเฉลี่ยในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ 416.77 บาทต่อเดือน แบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่เฉลี่ย 298.95 บาทต่อเดือน และผ่านทางค่าโทรศัพท์มือถือ 268.27 บาท สอดคล้องกับ ภัชภา จิตศรีณญกุล (2553) ที่ได้ทำการศึกษาวงศกัณณการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของพนักงานบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ซึ่งผลการพบพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่โดยเฉลี่ยต่อเดือน 300 – 600 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.6 และจากค่าบริการเฉลี่ยในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ 416.77 บาท ต่อเดือนจากค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับ 2,158.70 บาทต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายจากค่าบริการอินเทอร์เน็ตที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน เป็นร้อยละ 28.39 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้รับจากผู้ปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่มากกว่า 1 ใน 4 ของค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อเดือน จากค่าใช้จ่ายส่วนตัวอื่น (ค่าอาหารกลางวัน ค่าขนม/เครื่องดื่ม ค่าวัสดุ/อุปกรณ์ ค่าของใช้ส่วนตัว) สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในระดับสูง ใกล้เคียงกับประชาชนทั่วไปที่อยู่ในวัยทำงาน สอดคล้องกับ Young (อ้างอิงใน ภาณุวัฒน์ กองราช, 2554) กล่าวว่า ผลกระทบของความหลงใหลจนผิดปกติจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ส่งผลให้เกิดปัญหาทางการเงินเนื่องจากผู้ที่มีความหลงใหลจนผิดปกติในการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นจะสูญเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากไปกับค่าบริการในการทำกิจกรรมในอินเทอร์เน็ต เช่น ค่าบริการอินเทอร์เน็ต ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น

ผลกระทบจากการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านอารมณ์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เมื่อรู้สึกโดดเดี่ยวหรืออยู่คนเดียว นักเรียนมักจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อหาเพื่อนคุยหรือติดตามข้อมูลข่าวสาร มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.3 รองลงมาคือ เมื่อรู้สึกผิดหวังหรือเสียใจ นักเรียนมักจะเข้าไประบายความรู้สึกในเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อให้รู้สึกดีขึ้น และ เมื่ออยู่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ นักเรียนจะรู้สึกว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีสำคัญเท่ากับเมื่อไม่ได้ใช้งาน

เครือข่ายสังคมออนไลน์ นักเรียนจะรู้สึกหงุดหงิดกระสับกระส่าย มีผลกระทบ คิดเป็นร้อยละ 91.1 และ 88.7 ตามลำดับ ส่วนด้านสังคม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคคลในครอบครัวไม่พอใจเมื่อนักเรียนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไป มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.4 รองลงมาคือ นักเรียนมีเวลาพูดคุยและทำกิจกรรมกับคนในครอบครัวน้อยลง เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเล่นเครือข่ายสังคมออนไลน์ และ การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักเรียนส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ทางสังคมหรือโอกาสต่าง ๆ ในชีวิต มีผลกระทบคิดเป็นร้อยละ 78.4 และ 77.9 ตามลำดับ สอดคล้องกับ Young (อ้างอิงใน ภาณุวัฒน์ กองราช, 2554) ได้แบ่งปัญหาที่เกิดจากความหลงใหลจนผิดปกติของการใช้อินเทอร์เน็ตปัญหาส่งผลให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เนื่องจากความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นจะได้รับผลกระทบจากการใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไป ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์คู่รัก ครอบครัว เพื่อนสนิท โดยจะละทิ้งครอบครัว หน้าที่ประจำวัน ซึ่งจะใช้เวลากับบุคคลรอบข้างในชีวิตลดน้อยลง

ด้านการเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ถ้ามีเวลาว่าง นักเรียนมักจะใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ก่อนที่จะใช้เวลาว่างทำกิจกรรมอื่นที่ได้รับมอบหมาย มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.4 รองลงมาคือ นักเรียนมักพักผ่อนไม่เพียงพอ จนเกิดอาการง่วง หรือหลับระหว่างเรียนเป็นประจำเนื่องจากเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ดึกเกินไป และ นักเรียนใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จนดึก ทำให้ลืมทำการบ้านหรืองาน ส่งอาจารย์เป็นประจำ มีผลกระทบคิดเป็นร้อยละ 85.5 และ 85.3 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลง เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 65.3 สอดคล้องกับ Young (อ้างอิงใน ภาณุวัฒน์ กองราช, 2554) ได้แบ่งปัญหาที่เกิดจากความหลงใหลจนผิดปกติของการใช้อินเทอร์เน็ตปัญหาทางการเรียน เนื่องจากการใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตมาก ๆ จะทำให้ละทิ้งการทำการบ้าน ศึกษาหาความรู้ และไม่สนใจในการเรียน

ด้านสุขภาพ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่าร้อยละ 60 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมักพักผ่อนไม่เพียงพอจนทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ดึกเกินไป มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.9 รองลงมาคือ นักเรียนมักรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เกินกว่าเวลาที่กำหนด ส่งผลทำให้เกิดโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร และ นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา เนื่องจากใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากเกินไป มีผลกระทบคิดเป็นร้อยละ 77.1 และ 71.8 ตามลำดับ สอดคล้องกับ Young (อ้างอิงใน ภาณุวัฒน์ กองราช, 2554) ได้แบ่งปัญหาที่เกิดจากความหลงใหลจนผิดปกติของการใช้อินเทอร์เน็ตส่งผลให้เกิดปัญหาด้านร่างกาย เนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตมากเกินไปนั้นทำให้เกิดการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ การปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ เนื่องจากต้อง

อยู่ในลักษณะท่าทางเดิมเป็นเวลานาน การปวดหรือเสียวส่ายตาเนื่องจากจ้องคอมพิวเตอร์มากเกินไป เป็นต้น

จากพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ข้างต้น จะเห็นได้ว่า นักเรียนเกือบทั้งหมดได้สมัครสมาชิกเพื่อเข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านการเรียน และด้านสุขภาพ ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรเอาใจใส่ต่อการใช้งานเครือข่ายสังคมของบุตรหลาน ซึ่งน่าจะให้เกิดความตระหนักถึงโทษอันเกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มากเกินไป รวมทั้งให้มีวิจรรย์ญาณในการใช้และเสพข้อมูลข่าวสาร

ข้อเสนอแนะ

1 ด้านการนำวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้ปกครองหรือผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่การเข้าใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของบุตรหลาน โดยเฉพาะ Facebook ซึ่งเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่มีผู้ใช้มากที่สุด ควรดูแลให้เกิดความสร้างสรรค์ในการใช้งานหรือ การนำเสนอข้อมูล รูปภาพ หรือ คลิปวิดีโอในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์

1.2 ควรมีการจัดตั้งกลุ่มหรือหน่วยงานที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในช่วงการเป็นวัยรุ่น เพื่อลดช่องว่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว ป้องกันการเสพติดเครือข่ายสังคมออนไลน์

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักถึงพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของตนเองว่ามีลักษณะเช่นไร แนะนำแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

1.4 ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนสนใจทำกิจกรรมอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การออกจ่ายอาสา หรือกิจกรรมนันทนาการอื่นๆ จากผู้ปกครอง โรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2 ด้านการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรต่อยอดงานวิจัยโดยการเพิ่มขอบเขตประชากรในการศึกษาเป็นจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือ หรือในประเทศ เพื่อทำการศึกษายเปรียบเทียบ

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของบิดา – มารดา หรือผู้ปกครองของนักเรียนกับค่าใช้จ่ายที่ได้รับรายเดือนและค่าใช้จ่ายในการใช้บริการที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ รวมถึงเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการใช้บริการที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ ของนักเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจหรือเศรษฐศาสตร์ ด้านอาชญากรรม เป็นต้น

2.4 ควรขยายผลการศึกษาศักยภาพพฤติกรรมและผลกระทบจากการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่นักเรียน เช่น กลุ่มคนในวัยทำงาน กลุ่มหลังวัยทำงานหรือผู้สูงอายุ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จารุณี มณีกุล. 2554 .การใช้เฟสบุ๊คในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. รายงานการวิจัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนากิตต์ ราชพิบูลย์. 2553. การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. 2555. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ตาก : โพรเจกท์ ไฟฟ์-โฟว์.
- ดวงกมล ขาดิประเสริฐ และ ศศิธร ยุวโกศล. 2556. “พฤติกรรมและการใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์เครือข่ายสังคมเฟสบุ๊ค.” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 21(พฤษภาคม – สิงหาคม 2556) : 35-57.
- ปรัชญา หินศรีสุวรรณ. 2555. รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การศึกษาอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการ: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยวัฒน์ เกตุวงศา และ ศุทธิดา ชวนวัน. 2558. ใครเป็นใครบนเครือข่ายสังคมออนไลน์: ความหลากหลายทางคุณลักษณะและพฤติกรรม. รายงานการประชุมประชากรและสังคม ครั้งที่ 11 ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพฯ 1 กรกฎาคม 2558 หน้า 15-28.
- ภาณุวัฒน์ กองราช. 2554. การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย: กรณีศึกษา
Facebook. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารเทคโนโลยี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัชภา จิตศรีบุญกุล. 2553. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ของพนักงานบริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เมตตา วิวัฒน์นุกุล. 2557. “เครือข่ายสังคมออนไลน์กับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในสังคมไทย.” วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. 6 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2557) : 63-78.

- รัตนา จินดาพงษ์. 2556. พฤติกรรมการเล่นเกมบน **Facebook** ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภชัย แสงห้วยไผ่. 2556. การศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการใช้เฟซบุ๊ก (**Facebook**) ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีอีสานเหนือ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- อรุณรัตน์ ศรีชูศิลป์. 2554. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา: มหาวิทยาลัยศิลปากร.